

Interview

Jan Kuys

Hij is de man van het nette pak. Register-accountant en bestuurslid van de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland. Hij is ook de eerste in Nederland die de Woestijngrasmus signaleerde. Maar bovenal is hij de Man van de Deadline. Met strakke hand houdt hij de kopijleveranciers voor Fitis aan de uiterste inzendtermijn. Als redactielid van dit verenigingsblad heeft hij de leden van de Vogelwerkgroep liefst 18 jaar met veel hart voor de zaak op de hoogte gehouden van het rijke regionale vogelleven. Nu houdt hij ermee op. Een interview over 18 jaar schrijvers achter hun broek zitten.

Na Fred Cottaar, Evert van Huijssteeden en Johan Stuart behoort hij tot de eerste Tachtigers van de Vogelwerkgroep. Die kent een kleine kwart eeuw geleden in korte tijd een flinke aanwas van jonge, ambitieuze vogelaars, die de werkgroep een enorme impuls geven. Op vele fronten worden nieuwe activiteiten ondernomen of bestaande activiteiten nieuw leven ingeblazen. Alle drukke bezigheden leiden tot een grondige herziening van het regionale ornithologische onderzoek, dat vanaf dat moment met een haast wetenschappelijke precisie wordt benaderd. Dat alles conform de gedachte dat een grondige aanpak uiteindelijk leidt tot meer kennis, meer resultaten, meer belangstelling van buiten en meer bevrediging voor de vogelaars zelf.

In die geest stapte Ferdy Hieselaar eind 1986 in de redactie van – toen nog 'de' - Fitis. Hij was pas een paar jaar lid van de Vogelwerkgroep en Hans Vader, die het blad jarenlang met behulp van zijn vrouw draaiende had gehouden, wilde de zaak overdragen. En dat kwam goed uit. Een deel van de jongere generatie stond te popelen om de fakkel over te nemen. De Fitis moest wetenschappelijker; op hoog niveau aandacht besteden aan het wel en wee van vogels in de regio. Bij die geest paste ook een strakke lay-out en redactionele onafhankelijkheid. Allemaal zaken, die Hieselaar en zijn redactie met geduld, maar ook met doorzettingsvermogen van de grond hebben getild.

Zij hadden het tij mee. De Tachtigers bleken in veel opzichten productief. Ze telden, beschermden, onderzochten en – voor de Fitis heel belangrijk – ze schreven. Doorwrochte verhalen over de vogeltrek, de waarnemingen en gebiedsinventarisaties; ze vonden alle gemakkelijk een plaats in het kwartaalblad. Maar ook artikelen over vogelbeleving ontbraken niet. Geheel in de geest van Truus Bloem, die bij de oprichting van de Fitis in 1965 schreef dat het blad niet alleen waarnemingen behoefde, maar ook anekdotische mededelingen als 'vitamine', waarmee

Truus 'verstrooiing' bedoelde. En die 'vitamine' kwam er vanzelfsprekend. Geleidelijk aan groeide de Fitis uit tot een van de meest interessante huisperiodieken van de Nederlandse Vogelwerkgroepen. En dat vinden niet alleen leden van andere vogelwerkgroepen. Ook de leden van de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland zijn buitengewoon positief over hun lijfblad. De resultaten van de Grote Enquête uit 2003 liegen er wat dat betreft niet om. Liefst 38 procent van de leden van de Vogelwerkgroep leest elke letter van het blad en nog eens 36 procent neemt zeker de helft van alle tekst tot zich. Driekwart van de leden geniet van Fitis en laat dat blijken ook. Opvallend is dat de lezers van Fitis vooral de variatie in de artikelen waarderen. Zowel doorwrochte artikelen over tellingen als verhalen over vogelbelevissen worden goed gelezen. De door Hieselaar en zijn mederedactieleden gekozen opzet van het blad ontmoet veel waardering. Een resultaat om meer dan trots op te zijn.

Hij is opgeleid als bioloog. Oh, vandaar zijn belangstelling voor vogels! "Negentig procent van de biologen heeft de ballen verstand van vogels", luidt het antwoord. Die zit. Ik heb het mis dus. Het is niet zozeer zijn studie die Ferdy Hieselaar op het spoor van de vogels heeft gezet, maar meer wat toevallige ontmoetingen. Met een studiegenoot bijvoorbeeld die altijd op zoek was naar nieuwe soorten. Samen trokken ze op; leerden anderen kennen, die graag het veld in trokken. En natuurlijk maakte ook Ferdy de echte beginnersfouten. Op het verkeerde moment van de dag, in de verkeerde periode van het jaar naar de verkeerde plek gaan om vervolgens teleurgesteld te moeten vaststellen dat er weer minder dan tien soorten in het boekje konden worden bijgeschreven.

Want, zo begreep hij al snel, het signaleren en op naam brengen van nieuwe soorten was toch wel zijn grootste passie. Na enige aarzeling: "Ja, ik denk dat dat het jagersinstinct is. Zo iets heb ik wel. Dit jaar tijdens een vakantie in Maleisië was ik bloedfanatiek. Ik moest en zou al die nieuwe soorten in mijn boekje hebben. Dan doe ik dingen, die ik in Nederland allang niet meer doe. Zoals twee weken achtereen vrijwel continu vogelen. Je pikt dan alles mee."

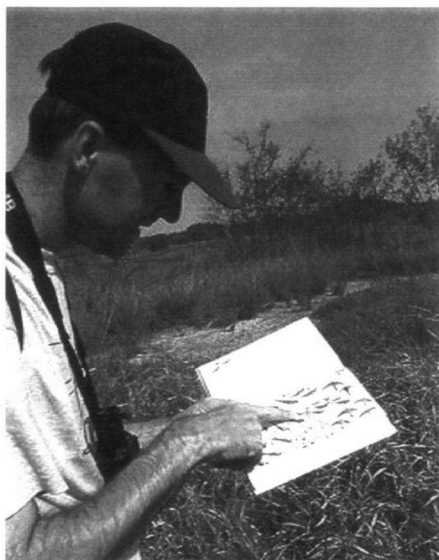
Het nieuwe, het onbekende heeft hem altijd geprikkeld. "Het is de kick. Zeker als je iets ziet, wat je niet verwacht. Daarom heeft het buitenland voor mij altijd iets apart. In Nederland kan ik al vooraf een lijstje maken van wat ik tegenkom, als ik op pad ga. Dan gaat de lol er snel af." Zijn 'finest hour' beleeft hij op 30 oktober 1988, wanneer hij in de Amsterdamse Waterleidingduinen de Eerste Waarneming doet van de Woestijngrasmus in Nederland. "Gewoon geluk", meldt hij, maar hij had wel de kennis en het instinct om ogenblikkelijk vast te stellen dat dit 'iets gek's' was. Het tamme beestje liet zich makkelijk fotograferen en kon ook door veel andere vogelaars worden geïdentificeerd. Sindsdien heeft Ferdy Hieselaar iets met Woestijngrasmussen, waarvan er tot nu

toe slechts twee in Nederland zijn vastgesteld. Niet zodra er een is gesignaleerd, gaat hij op pad. Het is hoogst uitzonderlijk, maar zelfs een redactievergadering moet in zo'n geval wijken.

Met het verstrijken der jaren ontdekt Ferdy ook een andere kant van zijn hobby. "Tegenwoordig ben ik er bewuster mee bezig. Ga niet zo vaak meer met hoge verwachtingen op stap. Het is dan geen teleurstelling, als ik niets bijzonders ontdek, want dan is het toch een leuk dagje buiten geweest." Voorheen had hij dan toch wel enkele dagen gruwelijk de pest in, tegenwoordig relateert hij meer, zij het niet alles. Want er gaat volgens hem toch weinig boven het ontdekken van iets nieuws.

"Ik heb ooit in Israël vijf weken lang deelgenomen aan het tellen van de najaarstrek. Dan zie je een heleboel nieuwe soorten. Heel indrukwekkend. Vooral wanneer je op een moment dat je dat niet verwacht 1.100 Schreeuwarenden in een half uur ziet over zeilen ... Wat er dan door je heen gaat"

Zijn redactiewerk bij de Fitis ziet hij als een soort vanzelfsprekendheid. De groep waar hij deel van uitmaakte, toen hij in de redactie stapte, wilde dingen veranderen. Een blad van niveau maken, met een strakke opmaak. Vanaf dat moment waaide er een nieuwe wind door het verenigingsblad. En dat was voor iedereen even wennen. Maar redactie en bestuur zaten elkaar niet echt in de weg. Het bestuur gaf de redactie graag de ruimte om een mooi blad te maken en de redactie zag het niet als haar taak de vereniging te kraken.

De redacteur in het veld in Gambia, waar hij zijn medevogelaars de net ontdekte Rufous-chested Swallow in het vogelboek aanwijst. Tendaba, 25 december 2000. Steve Geelhoed.

Ferdy: "De vereniging zoals ik die ken is een vereniging van gelijkgestemde vrienden. Wij hadden allen het gevoel dat we met de vogels en de vereniging iets meer moesten doen." Die onderlinge vriendschap en de drang om het blad telkens nog mooier, nog interessanter te maken waren zijn drijfveren om 18 jaar lang de Fitis aan te sturen. 'Samen met vrienden bezig zijn met je hobby', is bij Ferdy dan ook het overheersende gevoel bij zijn afscheid van de redactie.

De voorpret, het altijd spannende redactiewerk, de leuke contacten, het jaarlijkse redactie-etentje: allemaal zaken waar Hieselaar volop van heeft genoten. Die gezelligheid en de uitdaging van het maken van mooie nummers deden hem jaar na jaar besluiten zijn redactielidmaatschap met weer een jaartje te verlengen. Tot dit laatste jubileumnummer ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de Fitis. Nu dit klaar is vindt hij het moment daar om te stoppen.

Dat was nog niet zo'n eenvoudig besluit. Ferdy: "Ik had en heb vaak het idee dat de Vogelwerkgroep een dode vereniging is met veel slapende leden, waarin slechts een paar leden heel veel doen. We hebben bijvoorbeeld heel weinig jeugdleden. Er is binnen de vereniging niemand die dat oppakt. Die jonge mensen kansen biedt om actief te worden. Het lijkt wel alsof niemand dat erg vindt. Tegelijkertijd zie je wel dat veel jonge mensen lid worden van Dutch Birding en via die club actief op zoek gaan naar zeldzame soorten. Dat spreekt blijkbaar wel aan."

Hieselaar zelf is iemand van doorzetten. Ook iemand van 'afsprak' is afspraak'. Toen hij een jaar of tien geleden meedeed aan het verzamelen van gegevens voor de regionale Avifauna, bleek hij op een sombere avond weer eens de enige vrijwilliger, die was komen opdagen. Toen heeft hij, tegen zijn natuur in, de handdoek in de ring gegooid. Het colofon van de Avifauna moet het dan ook zonder zijn naam stellen.

Hij verzette de zinnen, stortte zich op de cijfertjesbrij van de accountancy en stelde in 1998 met een diploma zijn maatschappelijke toekomst veilig. Sindsdien kan hij ook de opvattingen en uitgangspunten van vogelaars wat meer relativeren: "Soms denk ik wel eens: Wat maakt het allemaal uit? Waarom spannen we ons zo in voor natuurbehoud? Waarom beheren we zo actief dat het soms wel een tuintje lijkt met draglines en bulldozers (Kennemerduinen) en schapen, paarden en koelen (AWD)? Waarom laten we alles niet gewoon gaan en zien we wel wat er uit komt?"

Na 18 jaar wil hij niet langer mensen achter hun broek zitten. "Ik doe dit redactiewerk voor mijn lol. Heb er enorm veel plezier aan beleefd, maar eindeloos mensen blijven bellen en smeken of ze hun teksten tijdig inleveren, vind ik nu niet leuk meer. Ik heb dit werk gewoon te lang gedaan, denk ik."